Ч. 131 (13.079). Львів, четвер 16. червня 1932. Pocztowa opłata uiszczona ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 14·00 „
Піврічно 26·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 23-41.
„ Друкарні: 23-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

У КРУТІЖІ ТРУДНОЩІВ.

Напередодні льозанської конференції.

Львів, 14. червня 1932.

Через день уже засядуть біля зелених столів у старинній Льозанні над озером Женевським володарі Европи: Еріо, Мекдональд, Гранді і „homo novus" фон Папен, в окруженні достойних членів їхніх делеґацій та цілої пляди репрезентантів менших европейських держав. Гороскопи цього чергового збіговища із безконечно довгого ланцюга післявоєнних конференцій — як це ми вже мали нагоду зазначити, — зовсім несвітлі. Вони настільки видаються — скажім просто — безнадійні, що вже пішли поголоски про друге з черги пересунення конференції. На щастя чи нещастя — показались ці поголоски фальшивим алярмом. Учасники конференції найшлись уже в Льозанні або є в дорозі до неї. Конференція таки відбудеться.

І не тільки відбудеться. В декого появилися навіть надії на те, що вона зможе щось конструктивного дати!

Ось — як воно не дивно серед загальних мінорних настроїв, серед зловіщого крякання журналістичного вороння, що вже заздалегідь передбачило стовідсоткову невдачу Льозанни, — англійський канцлер скарбу Чемберлен заявив 10 ц. м. з парляментарної трибуни, що **льозанська конференція може бути зворотним пунктом в історії Европи.** „Тепер в Европі — виясняв він дальше — панує одноздідне переконання щодо причини труднощів, як і щодо кроків, потрібних, щоби ці труднощі віддалити".

Так! В Европі справді загальне є переконання, що найвищий час піти сконсолідовано проти світової кризи. Але, щоби сповнити одну з кардинальних умовин успішного наступу на кризу, треба відновити міжнародне довіря шляхом скреслення воєнних відшкодувань і довгів. Бо ця воєнна спадщина є саме тою „сорочкою Нессуса", — про яку від літ згадує вожд фашизму Мусоліні і якого слова цитував 3. ц. м. в сенаті Гранді, — сорочкою, що спиняє кожний спонтанічний відрух, обшнуровує господарські мускули і позбавляє крови державні організми. Але виконати цю кардинальну умовину є саме річю найважчою.

Тому бальорі слова Чемберлена та проявлена з нагоди Льозанни велика рухливість англійського премієра (розмови з Саймоном, з німецьким міністром закорд. справ фон Нойратом та з Еріо) викликують деякі надії в Німеччині та занепокоєння у Франції. „Excelsior" пише просто: **„Мекдональд думає спровокувати відважні жести в питаннях репарацій та воєнних довгів".** Ті відважні жести очевидно Франції не на руку. Вона хоче обійти радикальну розвязку якимсь компромісом, точніше відсуненням справи на дальше, може аж до часу закітнування нового укладу річей в Америці, себто до часу виборів нового президента. Бо для Франції існує тільки одна розвязка, що вяже справу воєнних відшкодувань із справою скреслення воєнних довгів. Про те, щоби зрезиґнувати зі щорічних 85 міл. долярів, які признає Франції від Німеччини плян Юнґа та згодитись на дальшу сплату воєнних довгів Америці, — французи очевидно і думати не хочуть. А через те справді нічого іншe хіба не залишається, як нова мораторія.

Брінінґ сказав недавно, що людство є віддалене всього 100 метрів від мети, якої досягнення принеслоб із собою нову добу. Тобто, переборення тої „стометрової віддалі" мало би закінчити стан депресії світового господарства. Економісти твердять, що скреслення вже давніше відшкодувань та воєнних довгів булоб заощадило світові дезорґанізацію його господарства. Все те в теорії річ очевидна, зрозуміла і конечна, зате у практиці річ важка до здійснення.

Вже тільки години ділять нас від льозанської конференції. Весь світ — дарма що вже упереджений до всіх конференцій — з найбільшою цікавістю слідкуватиме за її ходом. Як-небудь, а засяде до неї Еріо, що після своєї побіди заявив: „ціле життя боровся я з ненавистю і ненависть ніколи не ввійде до мого серця"; вперше зявиться там теж фон Папен, що не завагався досі голосним „ми не будемо ані тепер ані пізніше платити ніяких відшкодувань" як Брінінґ. Фон Папен ще в лютому 1931 р. думав про потрійний союз Німеччини, Франції і Польщі, як про господарське протиставлення більшовицькій пятилітці. Чи ідея цього **„accord à trois"** — як тоді називано цей плянований і дискутований в Парижі союз — живе ще дальше у фон Папена, що виавансував із посла до пруського сойму на німецького канцлера — невідомо. В кожному разі цей епізод з його життя, коли він переговорював у Парижі, вважаючи, що Німеччині треба опертись на Францію, бо „Англія теж є в руках французького капіталу", відтяжує у великій мірі його моральну табулю, як прононсованого „пруського юнкра".

Найближчі вістки з Льозанни внесуть дещо світла у вищі сумніви.

В. Н—вич.

ПРАГА ЯК ОСЕРЕДОК МІЖСЛОВЯНСЬКОГО ЖИТТЯ.

(Жмуток вражінь).

II.

Культурна праця — Влада і наука. — Славянофільство чехів.

У культурно-національній праці були завсіди належний розподіл сил і пляномірна послідовність; чехи перш усього дбали за мозок і варстат всякої наукові і політичної праці та політичної свідомости, отож — за університет, книгозбірні, музеї, наукові видання. Журу про заспокоєння духових потреб мас несли вибранці і представники люду, що вели його самопомічну акцію. А ділося все те в рамах належного і конечного, без усякої екзальтації і зайвого сентименту. Чехи звикли полагоджувати всі свої справи самими звичайними вчинками, що випливають з даних холодного міркування.

Цим добре обчисленим холодним відношенням і до словянських справ кінець-кінців виявили чехи чи не найглибше словянолюбство. Давши захист східно-словянській еміґрації чехи дали змогу представникам російської і української науки орґанізувати дуже поважні і коштовні варштати наукової праці у вольних — університеті та техніці. Мало того, ще в свому найстаршому словянському університеті позасновували вони нові катедри словянських дисциплін, отож створили вони на Карловому університеті катедру української фільольоґії та історії та доручили їх ведення укріанцям. І в той час, коли після упадку Австрії, в осередку національної території, у Львові українці стратили всі одинацять катедр, то чехи не пожаліли видатку на можливо належне вивінування трьох українських високих шкіл. І так Прага стала для всіх західноукраїнських територій єдиним осередком вільного, високого, українського. шкільництва.

Очевидно, чехи, як добрі господарі, здавен розуміють вагу і силу великої самооплатности національної школи всіх типів. Заспокоювати всі свої духові потреби у своїй власній школі, під проводом свого рідного вчителя — значить вчитися в атмосфері взаємного розуміння, довіри і пошани до власних сил і для державної доброзичливости. Чехи як досвідчені реалісти в політиці розуміють дуже добре, що влада повинна тільки заспокоювати потреби громадян держави і бути добрим господарем громадських податків. Тим то чехи стараються мати свідомого своїх обовязків і прав громадянина та доброго платника податків. Для цього їх громадянин мусить бути добрим фахівцем: рільником, ремісником, робітником, купцем — одним словом солідним продуцентом і сильним консументом. Очевидно, що всіх отсих фахівців від звичайного сільського робітника до торговця і промисловця включно підготовила тільки добра фахова національна школа. І хоча чехи мають великого, европейської ваги педагога-письменника Яна Коменського, відомого колись у Галичині а „коменюша", то всетаки чеський патріотизм ніколи не був ані крикливим, ані чванькуватим, а чехи й сьогодні, як державний народ, навіть не пробують залізати в душу своїх співгромадян нечехів . . . .

Так, словянофільство чехів було завсіди засноване на холодній, річевій критиці практичного ума, а це словянофільство не знає ані крикливого сентименту, ані облудного ентузіязму, воно є рахунком розумних людей, що через любов власну відкривають любов до всіх людей. Серед словян чехів можна назвати найпрактичнішими гуманістами. Для прикладу можна вказати на дії словянської фільольоґії у 19. віці та на хід чеського національного відродження, що було так тісно звязане з відродженням південних та східних словян. В основних працях чехів про словян немає ані одної зайвої або образливої фрази на адресу німців і мадярів за їх гніт над словянами. Добровський і Шафарик кладуть тріві фундаменти чеського та сучасного словянознавства. Мало того, історія чеського народу написана Палацьким, довго буде ще зразком справжнього розуміння всякої національної самосвідомости. А сталося це завдяки тому, що чеські основоположники словянознавства були справжніми великими чеськими патріотами, яким було зовсім чуже всяке вузьке односторонне партійництво.

Теж саме мусимо сказати і про сучасних продовжників їх наукової праці — Нідерле, Полівку, Пастерника, Бідла, Пекаржа. Вони дійсно відчувають те, що вчений дослідник і педагог мусить бути завсіди речником тої правди, яку — не вважаючи на її непривітність і гіркість — всетаки не зможе не признати навіть її противник. Розгляд чесько-німецьких взаємин не менше тяжкий як і розгляд українсько-польських взаємин, коли іде про т. зв. „внутрішні домові спори". А всеж обєктивний розгляд отсих взаємин, так непопулярний серед чеських націоналістів, уже сьогодні може стати зразком для розгляду всіх міжсловянських спорів.

Інший приклад. Нідерле, завдяки холодній критиці явищ і тонкому чуттю належного, створив зовсім новий світ культури давніх словян. І хоча серед словян всевладно царює завзята боротьба принципової дрібничковости, всеж таки його книжка про словянський світ ніколи не стрінулася з принциповою критикою противників. Мало того, обєктивізмові цего знавця основ культурного життя первісного словянства доручила російська Академія Наук ще на початку XX. віку скласти огляд славянського світу: бо місцевий знавець не міг обійти підводних каменів свого особистого становища до спорів і боротьби серед поодиноких словян.

Під кінець XIX. віку проявилася була у чехів доволі сильна струя зачіпного словянофільства. Цей рух серед молодочехів був природним спротивом занадто голосному і бундючному націоналізмові німців, що гляділи на всіх словян як на негідних глибшої уваги варварів — поганів культури (айн Містфольк дер Культур). Відгомін цього природного відпору німцям у формі

прибільшеної національної чутливости і дещо погрозливого крику патріотів живіше залунав був у часі метеорного походу по Европі неословянофільства передвоєнного десятиліття. Тоді то кинули гасло про необхідність повороту прадавніх земель Поморя у словянське посідання. Остаточно отсей рух у суті своїй не був нічим іншим як тільки виразом того консервативного націоналізму, який під чужим пануванням гучними гаслами старається заслонити всю політичну неміч свого суспільного світогляду.

І. Свєнціцький.

(Докінчення буде).

Більшовицька винахідчивість для армії.

МОСКВА, 14. VI. ПАТ. Центральний союз радянських винахідників, у відповідь на здогадні спроби втягнути Радянщину у війну, уладжує в липці ц. р. пять днів оборони, щоби спрямувати винахідчивість в мілітарну ділянку. Рівночасно буде влаштована збірка на танки, літаки і кораблі.

З англійської преси.

Льондон, 11 червня 1932.

УКРАЇНЦІ В ПОЛЬЩІ.

Під таким заголовком була поміщена в двомісячнику „**Інтернейшенал Afферс**" („Міжнародні Справи") том X, ч. 3, травень 1932, ст. 391—422, розвідка про українсько-польську справу, яку прочитав Сер Валтер Нейпір у Королівському Інституті Міжнародніх Справ у лютому ц. р.

Як мотто до своєї студії взяв Сер Валтер уступ з „Історії Мирової Конференції в Парижі": **В серці Европи створено нову Ірляндію, які будуть з того наслідки, ніхто не знає.**

Спершу пояснює автор, хто такі українці і де вони живуть. Число українського населення подає він радше замале, бо 20 міліонів в Радянській Україні, 3 в Галичині, 1 і пів міл. на Волині й Холмщині. Огляд українського національного відродження, головно під Австрією, поданий досить точно та вірно. Автор вказує з яким великим зусиллям старалися українці виборотги в Австрії належні їм права. Проти їхніх змагань виступали спільно і поляки і москалі. Опісля переходить він до подій світової війни та її закінчення; проголошення Зах. Української Республики і до завзятої її оборони українськими військами. У звязку з висилкою армії Галлера цитує автор статтю з „Курера Цодзенного" (з дня 10 серпня 1930), в якій Ст. Грабський подає, як він заховав телеґраму від анґлійського премієра, де було сказано, що армії Галлера не можна вживати проти українців, тільки проти більшовиків. Дуже докладно обговорює той період, коли рішалася доля західно-українських земель; признання Галичини Польщі та обіцянка автономії. Зауважує рівночасно, що жадної з тих обіцянок не додержано; долю галицьких українців можна прирівняти хіба до долі вірмен.

Автор задержується довше на обговоренню подій з осені 1930 р. „Українське питання в Польщі одно з тих, яке Союз Народів мусить вирішити; рішення мусить бути справедливе, точне і скоре".

АРЕШТУВАННЯ ВИСОКИХ РАДЯНСЬКИХ УРЯДОВЦІВ НА УКРАЇНІ.

Анґлійська преса (**Сандей Таймс** з дня 5. червня, **Дейлі Експрес, Данді Курір, Бірмінґам Пост** з дня 6 червня) подає обширне звідомлення про сензаційні арештовання високих урядовців на Радянщині за зловживання і ...саботаж.

Між обвинуваченими має находитися голова, секретар, головний суддя і т. д., одної з округ на Україні. „У широко розголошеній судовій розправі — пише **Бірмінґам Пост** — державний прокуратор буде старатися доказати, що катастрофальне положення на Україні (недостача поживи, коней і худоби, втеча населення з сіл, які спричинили невдачу засівного плану, який виконано всього на 40 прц.), все це було спричинене „гнилим елементом на високих державних місцях", як вони кажуть, а не всіль[ки]ми недомаганнями у рільничій політиці, як воно дійсно є.

„Поставлення під суд високих більшовицьких урядовців за промахи і невдачі — замість безпартійних „саботажників", яких передше карано, в розгарі клясової війни, в роках 1930 і 1931 — вказує на нового духа, який запанував у високих урядових колах".

АВСТРАЛІЙСЬКА ПШЕНИЦЯ ДЛЯ СОВІТІВ.

З Мельбурна (Австралія) повідомляють дня 9 ц. м., що пароплав Делкейрн, навантажений австралійською пшеницею виплив з порту Джілонг (Держава Вікторія) з призначенням для Совітів. Це перший пароплав з пшеницею, яку недавно Совіти замовили в Австралії для свого голодуючого населення. Другі пароплави навантажать.

(Укрбюро Льондон).

Лист з Радянської України.

Як оцінює теперішне положення в УСРР український робітник з Донецького басейну?

Від Редакції. Дивним дивом попав до нас цілим і ненарушеним лист одного українського робітника зі Сталіна (давніше Юзівка), адресований до Редакції „Діла". Видно радянська цензура не вспіла його переглянути, або просто таки його переочила, бо інакше він не попав би до нас. Лист цікавий не так своїм змістом, як радше тоном і безпосередністю. З нього наглядно видно, які тепер настрої вкорінюються серед робітництва, тієї ніби то стовідсоткової підпори більшовицької диктатури. Щеби нашим читачам залишити цілком вірне враження від цього листа, не змінюємо в ньому ні мови, ні правопису ні стилю. Лист має дату 1. червня 1932:

Любі друзі! Не можна і передати вам того, власне того нашого становища, в якім нині ми, народ України, і всього СРСР перебуваємо. *Зараз СРСР — країна жахливого голоду.* Не говоримо вже про становище з одягом, якого надзвичайно мало, а то і зовсім нема — внаслідок чого — велика дороговизна, що нічого і не докупишся, — ходиш обшарпаний, босий... Вулиці міст забиті нашим трудовим братом, який гине з голоду. З кожним днем, то більше прибуває голодних в міста.

— Звідкиж вони прибувають?

— Вони прибувають з обдертих, ще більш голодних, чим міста сіл — де люди одверто гинуть з голоду.

Український трудящий люд перебуває в такому становищі, в якому він ніколи ще, навіть за царату не був, що-до соціяльного становища.

Нігде ви вже не побачите того веселого завжди українця, сина землі, сина кучерявих вишневих садків — так принаймні, як він був ще чаб до 1927 р. тоб-то за періоди НЕП'и (Нової економичної політики), яка була запроваджена в життя. Нова економична політика вела до нового, радісного життя (з деякими звичайно винятками, щодо її напрямку), в якому вже частково і був як і український люд, так і нарід інших нац.- республік.

Алеж більшовики *не зуміли* повести свою політику вірним шляхом, внаслідок — дальш показники — голод, холод, розбишацтво і інше. Вірніше — політика московських більшовиків — це ярмо для всіх трудящих, навіть і російських робітників та селян. Політика більшовиків — це політика недоумна, політика насильства, розбишацька політика.

Візьмемо ми для прикладу справу з хлібом, зараз найболючіше питання країни Рад. Ми можемо запитати більшовиків та їх вождів. — Для чого було забирати в осени, зимою, ба навіть і весною хліб, останній хліб до зернини, для чого ходили залізні мітли, для чого оставляли не лише окремих селян без хліба, а залишили цілі комуни, радгоспи, і взагалі всі колгоспи, у всіх трудящих селян, і для чого вони відправили весь хліб за кордон, що в наслідок цього — країна Рад зісталася голодною, холодною, голою й босою?! — Вони відповідять — „будуємо соціялізм"...

Дурні ви, більшовики, дурний і ваш соціялізм! — от вам шановні „товариші" цілком вірна і доречна кваліфікація. Хто бачив таке, щоб у пять чи що років збудувати соціялізм?!

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 16. ЧЕРВНЯ 1932.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Найбільше український твір Словацького.

(З приводу вистав „Срібного сну Сальомеї").

Може неодин українець, що найшовся на останній виставі львівського міського театру „Срібний сон Сальомеї" Словацького, спитав себе нишком, чому досі наші дослідники літератури та директори театрів не звернули уваги на цю песу. Популярний на нашій сцені „Мазепа" Словацького є поруч „Срібного сну Сальомеї" дуже мало українською песою; сама особа нашого гетьмана зображеного як Дон Жуана не вистачає; її міг би однаково легко заступити Касанова або Каліостро. Словацький зробив із Мазепи, так само як Байрон і Гюго, тільки романтичного зайдиголову.

Здається, що досі не маємо в нашій літературі студії про вплив української природи та бувальщини на уяву Словацького. Перший учений, який візьметься за цю працю, може видрукувати кілька товстелезних томів, коли зважити, що про зовсім незамітних письменників і маловартні (нерідко безглузді) причинки до нашої літератури гатять у нас цілі енциклопедії.

„Срібний сон Сальомеї" хто зна, чи не найбільше натхнений Україною і найцікавіший із цього погляду для нас твір у всій дотеперішній польській літературі. Сам він, серед творів автора „У Швейцарії", не стоїть на одному із перших місць, ні з погляду драматичного, ні як причинок до характеристики його творчости. Зате як вислів його захоплення Україною і як документ уявлінь, звязаних із його „давньою батьківщиною", ця песа дуже характеристична.

Україна, яку знав і кохав Словацький, це була одна із тих екзотичних країн, яку кожний із нас може огрівати проміннями молодечих споминів, коли проведе дитячі безжурні роки серед просторів чужого неба та моря. Та сума, романтична туга за неосяжними далинами, що зродилась на українській землі, загнала сестрінка автора „Кольокації" до марсейської пристані, на острови індійського архіпеляґу і зробила з нього справжнього анґлійця — Джозефа Конрада.

Не дійсні факти з історії України, не спостереження зроблені у буденнім житті, а романтичний світ леґенд, народніх вірувань, переказів і чарів полонив душу Словацького — найхимернішого, найлеткішого і найбільшого польського лірика. Сам він у ріжних місцях „Беньовського", „Короля Духа" і „Срібного сну Сальомеї" пробував передати ту свою напів містичну любов, в якій примари розбуджені товіянізмом подавали руку постатям української бувальщини.

Lecz póki Ikwa ma rodzinna płynie,
Wezbrana łzami po tych, którzy mieli
Serce i ducha, póki w Ukrainie
Dziad chodzi z pieśnią, a z Dniepru topieli
Ciągle niby gwar smętnych duchów mgli się,
I Pułaskiego śpieszny rumak śni się —
...Dopóty ja mam prawo na mogiłach
Stanąć i śpiewać — —

Так само як цей румак Пуласького заблукався тут між кобзарями, дніпровими потопельниками і духами степових могил, блукають між дієвими особами песи Словацького символи, що не дають спати уяві поета закоханого у прочуттях, візіях, лиховісних знаках на степових обріях і окраїнних землях історичної Польщі.

Критики поета даремне пробують погодитись щодо провідної думки цієї дивовижної історичної містерії, де киплять як у макбетівському кітлі суперечні елементи: пієтизму для матері, символіки египетських сонників, патріотичного месіянізму та своєрідного українофільства. Коли польські націоналісти з приводу вистави „Срібного сну Сальомеї" підняли крик, що відповідна інтерпретація деяких дієвих осіб може надати песі наскрізь протипольський характер, варт було почути голоси професорів спеціялістів від Словацького: як саме вони розуміють постаті Семенка, Сави та Вернигори. Здається, що ці спеціялісти не вийшли би поза банальний висновок, якто Словацький хотів погодити козаччину зі шляхтою та польською державою — спільною мамою двох народів.

Неодин польський політик живе досі літературною романтикою цього месіянізму, винбачливого у поета, який з історією поводився не краще як із ґеографією. Недурно Україна була для нього „шестою частиною світа".

Коли не хочемо наслідувати месіянізму романтичних поетів і вести суперечки на політичні теми на підставі їхніх творів то слід станути на ґрунті чисто літературної оцінки твору та такої-ж його інтерпретації. Уявіть собі „Гамлета" на данській сцені і вслід за цим дискусію у данській пресі: як треба грати ролю данського королевича, щоби слова виголошувані ним на сцені не набрали своєрідної тенденції, спрямованої проти національних данських почувань. Цього уявити собі не можна попросту тому, що данці мали Брандеса, який навчив їх оцінювати літературні твори із перспективи европейської культури своєї доби.

Ніякий польський критик не змінить своїми коментарями того факту, що постаті Семенка та Вернигори у песі Словацького полонюють уяву глядача з такою-же силою, як захоплювали поета і що поруч них інші типи: польських шляхтичів і шляхтянок бліднуть супроти їхньої стихійної сили. Така вже внутрішня льоґіка притаєна в динаміці кожного твору, що він ділає найсильнше тими елементами, в які письменник влив найбільше зі свого безпосереднього пориву, огрітого мрією та кровю.

(Докінчення буде).

І вони говорять, що це будують самі трудящі маси, добровільно будують. Не доводиться і говорити про цю самохвальську брехню, про ці наклепи на трудящу людність України і інших нап. республік. Ввесь трудящий нарід не може пережити одного дня, голодний, проклинаючи більшовиків і їхню політику та владу.

Огидна політика більшовиків привела до того, що селяни їдять дохлих коней, корів, свиней і аж до собак, щоб лише не загинути з голоду. Такий варіянт нещодавно був у с. Мостовому, Доманівського району, Одеської области, де 15 чоловіка наїлися дохлятини, і чуть не всі вимерли. І це один із мільйонних прикладів того жахливого життя, трудящого народу, до якого призвела ганебна більшовицька політика.

— Кому потрібний той соціялізм?! Лише розбишакам-більшовикам, які так „пропадають з голоду", що не влазять у двері. Оце тка їх політика.

Розбити, розгромити, повиселювати чесних селян у Сибір, Соловки, розгромити національну скарбницю — залишити лише одні руїни — оце така політика більшовиків, доведена уже на практиці в країні рад, і на нашій славнозвісній Україні, яка не перестає мріяти і не перестане — про вільне, козацьке життя українського народу.

Більшовики залишили, вірніше, заборонили мати власність на самі необхідні речі, без яких не може користуватися людина. Вони зробили з трудящих — безпритульних, бездомних пролетарів, які пішли тинятися попід тинню сіромахами. На кожному кроці ви почуєте, чи то в місті чи в селі, все рівно — деб не було, наслідки одні — таке — „Дядя, дайте копійочку... Дядя, дайте кусочок хліба... Допоможіть безродному, бездомному каліці"... І багато іншого і іншого. Ось які наслідки більшовицької політики. Щоб мав у кишені і тисячку карбованців, то за годин пять, шість, роздав би по дві, три копійки кожному, і як нічого і небувало, і грошей нема, і голодних не обійшов усіх. Зганджована наша Україна!

І ще приклад, і надзвичайно цікавий: — більшовики говорять, що в країні рад нема навіть і думки про якенебудь повстання, бо мовляв „все робітництво і селянство з нами і за нас". А оце нещодавно, в згадувану вже Доманівку в Районний Виконавчий Комітет, селяни с. Миколаївки, прислали делегацію, приблизно з 20 чоловіка з вимогою — хліба! Райвиконком на це відповів тим, що ...послав у Миколаївку делегата, по... викачці хліба, якого зовсім немає.

Та це лише один із тисячі фактів, надзвичайно важкого становища народу, як і Українського так і інших національностей Країни Рад. Якщо мені пощастить, то в дальших листах доведеться розкрити всю ту картину, яка утворилася в наслідок більшовицьких дій. Не можна бути такими легкодушними щодо суспільного укладу, якими безперечно є більшовики. Треба знати куди може довести та чи інша політика і в майбутньому і в сучасному, а не так, щоб робити і не розуміти що. Покищо, на цему і закінчую.

З привязю до всіх українців

Марко Гуляйпільський.

Ще про нові стемплеві оплати.

Чи культурно-освітні й наукові товариства мають обовязок остемплювувати подання за дозволами на вистави, концерти й академії, чи ні?

Новий стемплевий закон з 18. березня 1932 р. не має постанови, яка була в стемплевому законі з дня 1. липня 1926 р., що подання про дозвіл на уладження вистав, або публичних концертів, коли дохід є призначений у цілости на цілі суспільні, освітні або культурні, є вільні від стемплевих оплат. Ту зміну зрозуміли староства в цей спосіб, що жадають від всіх українських освітніх та добродійних товариств зложення стемплевої оплати від подання в квоті 5 зол. та оплати від дозволу на виставу, або концерт теж у висоті 5 зол. В цей спосіб унеможливлюють вони „Просвітам" і іншим українським товариствам уладжувати концерти і вистави.

Староство в Камінці Струміловій, покликуючися й хибно вияснюючи рескрипт міністерства з 26. 4. 1932 р. повідомило всі товариства, що вони мають давати стемпель до подань, коли просять про дозвіл на виставу чи концерт. У слід за тим староства не полагоджують прохань читалень про дозвіл на виставу, коли не зложено стемплевої оплати.

Таке поступовання влади не є згідне з постановами стемплевого закону. Арт. 144. нового стемплевого закону виразно постановляє, що всім особам, вичисленим в арт. 16. стемплевого закону прислугує особисте звільнення від всіх стемплевих оплат. До правних осіб, звільнених від стемплевих оплат зачисляє закон **фондації, заведення і товариства, які правно істнують і мають свій осідок у Польщі, яких завданням є виконувати релігійний культ або наукову, освітню чи добродійну діяльність, або вести шпиталі, не обчислені на зиск. Всі ті правні особи є вільні від стемплевих оплат при внешенні подань до державних і самоуправних властей.**

Отже постанова, що треба давати стемплі до прохань про дозвіл на виставу чи концерт не відноситься до освітніх і добродійних товариств, лише до приватних осіб.

На основі нового закону приватні особи, які хочуть уладжувати вистави чи концерти на цілі освітні чи добродійні, є обовязані складати стемплеву оплату.

В справі поступовання старостів інтервеніював я 1. червня ц. р. в міністерстві скарбу в Варшаві у начальника виділу стемплевих оплат, який рішучо ствердив, що освітні чи добродійні товариства на підставі арт. 144 є увільнені від стемплевих оплат. Крім того начальник виділу обіцяв видати в тій справі відповідний обіжник. Коли староства жадають від товариств, які вносять подання за дозволом на вистави або концерти, стемплевої оплати, то належить у кожнім випадку внести неостемпльований рекурс.

Посол Олекса Яворський.

Українське всенароднє віче у Львові.

Народня Організація Українців м. Львова скликала на 12. ц. м. у Львові всенароднє віче. Велику салю Т-ва ім. Лисенка виповнили по береги учасники віча, переважно міщани-українці м. Львова.

На вічу виголосили реферати: 1) *пос. д-р Степан Біляк* — „Про політичне положення українського народу", 2) *пос. Дмитро Великанович* — „Нові шкільні закони й українське шкільництво" і 3) *ред. Гриць Гладкий* — „Значіння організації". Головував на вічу адв. д-р О. Марітчак, секретарювали пп. Баран і Маційович.

Віче відбулося в повному спокою, а по короткій дискусії ухвалено слідуючі резолюції:

1) Протестуємо проти накидування законів, які обмежують українське державне і приватне шкільництво, як це сталося в р. 1924. через мовні закони і в р. 1932. через устрій школи;

2) домагаємося скасування утраквізму в народніх і середніх школах, як шкідливого під оглядом педагогічним і національним;

3) при введенні устрою школи введення належного числа 5-ої і 6-ої кляси у народніх школах та лiцеїв з українською мовою навчання;

4) уможливити українській дітворі з сіл доступ до середніх і фахових шкіл;

5) домагаємося введення ліцеїв, середніх і фахових шкіл з українською вомою навчання в такому числі, як є відсоткове відношення українського населення до цілого населення Польщі;

6) протестуємо проти усування українського вчительства зпоміж нашої дітвори в державних школах, а накидування нам учителів чужих, які неоднократно не знають і ворожо ставляться до української мови.

7) Взиваємо громадян української національности орґанізувати Кружки „Рідної Школи", ріжні бібліотеки, захисти, садки і бурси по всіх громадах;

8) взиваємо українське громадянство розвинути масову акцію за допомогу „Рідній Школі".

—o—

Баварський уряд проти Берліна.

Напруження відносин, яке настало в останньому часі між південно-німецькими провінціями й урядом республики не злагіднила вчорашня авдієнція премієрів них країн у президента Гінденбурга ані конференція з канцлером фон Папеном. Баварський премієр міністрів д-р Гельд заявив фон Папенові без обиняків, що іменування державного комісаря в якомунебудь краю суперечне з конституцією. Якщо таку спробу зроблять супроти Баварії, то державний комісар буде на баварській границі арештований. Одвак без огляду на те, як державний уряд буде ставитися до „бронзової" армії, в Баварії заборона гітлерівських штурмових відділів буде рішучо вдержана.

Католицькі союзи в південній Німеччині звернулися за посередництвом баварського прем'єра Гельда до уряду республики з рішучим домаганням вдержати декрет про знесення заборони гітлерівських штурмівок. Якщо такий декрет появиться, католицькі орґанізації приступлять до оборони.

Нові декрети Гінденбурга.

Заповідані декрети Гінденбурга появилися 14. ц. м. В політичній ділянці зносять заборону гітлерівських штурмових відділів і інших організацій, а крім того уневажнюють заборону носити однострої та контролю міністерства внутрішніх справ над орґанізаціями з військовим характером. Декрет у фінансових справах має на меті вирівняти бюджетовий недобір і передбачує введення нових податків.

—o—

Величезний дефіцит Злучених Держав.

Фінансовий звіт державного скарбу Злучених Держав виказав за останніх 11 місяців дефіцит 2 міліярди 655 міліонів долярів. Є це наслідок величезного спадку доходів у всіх ділянках державного господарства. Рівночасно зростають безупинно видатки і то переважно з причини реконструкційних робіт.

Президент Гувер мав заявити деяким членам конгресу, що навіть введення в життя всіх проєктів, предложених тепер конгресові під розвагу, не довело би до зрівноваження бюджету.

ПРЕЗИДЕНТ СИРІЙСЬКОЇ РЕСПУБЛИКИ.

ПАРИЖ, 14. VI. ПАТ. При виборах на президента сирійської республики переміг кандидат концентрації Могамед Алі Ней Абед. Він знаний зі своїх франкофільських почувань.

—o—

Вірять у віднову монархії.

БЕРЛІН. 14. VI. ПА. На зборах націоналістичної молоді німецько-національний посол Еверінг заявив, що час диктатури буде тільки переходовою формою до відновлення в Німеччині монархії, в якої відбудову німецький нарід вірить свято.

Залізнича катастрофа на Везувії.

НЕАПОЛЬ, 14. VI. ПАТ. Поїзд залізниці, що йде довкола Везувія, вискочив зі шин. Один подорожній згинув, 13 було тяжко ранених. Стан здоровля деяких грізний, бо потерпіли стрясення мізку. Причина: погане функціонування електр. зворотниці наслідком недбальства начальника стації та дорожника. Їх арештували

Більшовицька панама

МОСКВА, 14. VI. ПАТ. ДПУ викрила в московській торговельній централі Ґумторг зловживання на 1 міліон карбованців, які полягали на тому, що продавали нелегально товари спекулянтам і загарбували надвишки від самовільно підвищених цін до власної кишені. Спекулювали переважно мануфактурою. Судовий процес проти 20 службовців з віцедиректором Цвятковим і 3 спекулянтів за господарську контрреволюцію відбудеться в найближчих днях в Москві. Всім грозить кара смерти.

Збіжева політика польського уряду.

Економічний комітет міністрів у Варшаві мав 13. ц. м. засідання в справі збіжевої політики на рік 1932-3. Обговоривши вислід дотеперішньої акції, економічний комітет рішив приноровлювати в рільництві дальше засоби, яких успішність показалася в останніх двох роках. Зокрема рішили вдержати дотеперішню митну охорону, заставний кредит, зворот мит, інтервенційні закупни і концентрацію експорту та згармонізувати інтервенційну акцію з пляном реалізації й способом стягання заставних кредитів. Вкінці розглядали справу експортових залізничих тариф на збіже.

Звязок послів з виборцями.

У доповненні до попередніх звідомлень подається до відома, що пос. **Юра Чукур** уділюватиме порад і вияснень у всяких справах правної поради, господарських і організаційних у слідуючих місцевостях: **Для Коломийщини** урядуватиме пос. Юра Чукур кожної пятниці по першім у Канцелярії Повітового Народнього Комітету УНДО в Коломиї, вул. Косцюшка 346 (біля канцелярії Філії „Просвіти") — перший раз дня 1. липня 1932 року. **Для Яблонівщини** — у другий четвер по першім кожного місяця в читальні „Просвіти" в Яблонові — перший раз дня 14. липня 1932 р. — **Для Галича** — кожної середи по 15-ім кожного місяця в канцелярії д-ра Меркуна в Галичі до год. 12-ої вполудне (перший раз **дня 20. липня 1932 р.**).

Б. посол ред. Д. Паліїв обвинувачений у державній зраді.

ДРУГИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Крізь судову салю пересувається — як в усіх попередніх подібних процесах — плеяда теперішніх і бувших функціонарів поліції, поліційних агентів та сільських „інтелігентів", яких інтелектуальний рівень показався у світлі зізнань справді надзвичайно жалісливим. Цікаво, між іншим, що деякі прокураторські свідки нічогісінько не могли собі пригадати, а один із них твердив, що взагалі щойно тепер на розправі вперше питають його про цю справу. Взагалі це був дуже сірий і нецікавий день у тому політичному процесі. Прокуратор д-р Ліпш, зорієнтувавшись у вартості тих свідків, не завдавав їм майже ніяких питань, а оборона й собі залишала їх у спокою.

Свідок *Микола Кулік*, емер. постерунковий, зізнає про віче в Товмачику. Заборонив співати там „Ще не вмерла".

З питань підсудного виявляється, що цей свідок сам зголосився до прокуратури, коли прочитав, що Д. Паліїва вивезли до Берестя. Обидва питання обвинуваченого: як свідок поводився підчас виборів і зашо його післали на емеритуру — предсідник усуває. При згадці про причини усунення свідка зі служби в поліції — свідкові стає досить немило...

Свідок *Іван Німчук*, бідний, затурканий робітник з Товмачика, навіть не пізнає підсудного, нічого не знає і нічого не бачив. На вічу був, але нічого не памятає, пригадує собі лише, що люди хотіли співати „Ще не вмерла", але „пан постерунковий заборонили..." В оцій справі взагалі вперше слухають його тепер — так він уперто впевняє на здивування трибуналу, прокуратора й оборонців.

Свідок *Міхал Войтилув*, римо-католик, зізнає про віче в Іванівцях. Пригадує собі, що обвинувачений висловлював на вічу свій жаль, що в Іванівцях є лише 3-ох поляків, а з виборчої урни вийшло 81 „одинок".

Обвинувачений хоче від свідка довідатися щось про крадіжи у тому селі, але свідок не проявляє великої охоти щонебудь казати про цю дразливу справу.

Свідок *Лушкевіч, римо-кат.*, зізнає про віче в Іванівцях, нічого особливо цікавого собі не пригадує.

Свідок *Серафін*, постерунковий, впевняє, що м. ін. обв. говорив про „ляхів" і „панків". Обв. заявляє, що ніколи таких термінів не вживає.

Свідок *Гавлінський*, постерунковий, сам абсолютно нічого не пригадує собі, і навіть настирливі запити предсідника не всилі вплинути на свіжість його памяти. Тіж „спомини", які має, є такі слабі і баламутні, що прокуратор резиґнує з питань, а запити оборонців і обвинуваченого так само не помагають.

По перерві перший зізнає **Іван Мякущак** господар з Ключева Великого. Памятає тільки те, що пос. Паліїв говорив, що його здивувало, що віздждаючи до Ключева бачив дороговкази тільки в польській мові, так немов тут жили би самі мазури.

Свідок М. Пука, пшод. пол. з Печеніжина пригадує собі тільки, що промова обв. була дуже агресивна. Позатим потверджує свої попередні зізнання.

Обв. до свідка: Чи ви пригадуєте собі, що одно моє віче в Печеніжині намагалися розбити сельроби?

Св.: Ні.

Обв.: А вам відомо, що тоді сельробів підмовила поліція, щоби вони мені розбили віче? Так зізнав один з був. сельробів, які мені віче розбивали.

Св.: Ні.

Свідок Йос. Млодовіч, б. коман. пол. в Печеніжині. Зізнає згідно з актом обв.

Прокур.: Чи ви розумієте вислів „хрунь"?

Св.: Так називають льояльних обивателів.

Прок.: Бо пос. Паліїв дає інакшу дефініцію на хрунів.

На цьому розправу відложено до середи год. 9-ої рано.

Відгомін загального перепису населення

Спростування станиславівського воєвідського уряду.

На підставі § 19. пресового закону з 17. XII. 1862. (ч. 6. Дн. пр. за 1863 р.) воєвідський уряд просить умістити в найближчому або слідуючому по отриманні цього письма і в приписаний спосіб числі „Діла" слідуюче спростування:

„Не є правдою, немов би то заміти піднесені в часописі „Діло" ч. 286. з дати 22. XII. 1931 щодо переведеного перепису в місцевости Долпотів, калуського повіту були згідні з дійсним станом річи. Зате правдою є, що на терені Долпотова переведено перепис згідно з обовязуючими приписами, при чому не стверджено ніяких надужить, або переступства обовязуючих під тим оглядом норм. Зокрема неправда, немов би то повітова переписна влада цілковито поминула кандидатури осіб представлених громадою на переписних комісарів і доцільно призначала інші особи на ті становища. Зате правдою є, що названа влада, маючи зрештою вільну руку в доборі переписних комісарів, питала устами повітового старости на відбуваних у часі, що попереджував акцію загальн. перепису населення, зборах поодиноких начальників громад про особи, що вміють писати і читати в кожній громаді. Правда, що саме в такій ситуації зголосив начальник громади Долпотова прізвища чотирох осіб, яких можна було ужити на становища переписних комісарів, а між іншими учителя Гладкого. Але правда, що повітова переписна влада, керуючись оглядами доцільности призначила крім Гладкого три інші особи на переписних комісарів, бо вони давали безоглядну запоруку належного опанування переписної техніки, залишаючи інших, запропонованих начальником громади у резерві на випадок неможности виконувати функції призначеними переписними комісарями.

Неправда, немов би переписні комісарі усунули всі особи, приділені громадою як урядову асисту в розуміння § 11. розпорядку ради міністрів з дня 2. IX. 1931. (Дн. зак. дер. ч. 80. поз. 629.). Зате правда, що виключно комісар Гладкий, користаючи деякий час із послуг приділеного йому громадою Галжаровського, визнав дальшу його допомогу лишньою. А що Гладкий поступив згідно з обовязуючими приписами — досить згадати цитований вище припис § 11. розпорядку ради міністрів у справі II. Загального перепису населення на основі якого громада обовязана, але не управнена до громадської асистенції, а також уст. 2. пар. 3 інструкції для переписних комісарів, по думці якого від громади можна домагатися урядової асисти, коли до того заходить особлива потреба або коли переписна влада дала в тому напрямі відповідні зарядження. Правда, що інші особи, а то: 1) Никола Литвинишин, 2) Василь Ганущак, 3) Андрій Атаманчук, приділені для урядової асисти не були усунені переписними комісарами. Неправда, немов би поодинокі дальші заміти ак виповнювання списових аркушів неналежно, а також неподавання їх до підпису інтересованим, а також брак українських формулярів були згідні з правдою. Зате правда, що цілий переписний апарат у тій громаді був зладжений згідно з обовязуючими приписами, всі рубрики, особливо ті, що відносяться до рідної мови і релігії були належно виповнені і всі формулярі були підписані інтересованими особами. Крім того стверджено, що поділ польських формулярів і двомовних був пропорціональний у відношенні до отриманого числа голосів так, що в Долпотові приділено около 60 прц. примірників польсько-українських. А факту евентуального виповнювання переписних формулярів виключно в польській мові не розглядається з уваги на приписи § 1. названого розпорядку. Неправда, немов би комісар Гладкий, що зачислюється зрештою до української народности зміряв своїм поступованням намовити мешканця села Долпотова Мазура до подання польської мови як рідної. Зате правда, що Гладкий питав Мазура тричі про його рідну мову, бо ідентифікуючи у своєму понятті римо-катол. віру з приналежністю до польської народности — не міг зрозуміти, що Мазур, що уходив все за такого, що враховує себе до польської народности — подав при переписі, що його рідною мовою є українська мова. Вкінці неправда, немов би заміти відносно пасерба Мазура, а також дітей Ганущака і Свічевської були згідні з дійсним станом річи. Зате правда, як виявили доходження, що інцидент з пасербом взагалі не мав місця, а Ганушак і Свішевська зізнали, що всі рубрики переписних аркушів були виповнені згідно з їх волею.

За воєводу: *Яворський*, нач відділу.

ОСТАННІ ВІСТИ

НІМЕЦЬКИЙ МЕМОРІЯЛ У ЖЕНЕВІ.

ЖЕНЕВА, 14. VI. ПАТ. Сьогодні пополудні вручить німецька делеґація делеґаціям більших держав меморіял, який висловлює думку Німеччини, що обмеження зброєнь, накинені Німеччині версайським трактатом, повинні набрати загального характеру.

СКАСУВАННЯ ЗАБОРОНИ ГІТЛЕРІВСЬКИХ ВІДДІЛІВ — ВІДЛОЖЕНО.

БЕРЛІН, 14. VI. ПАТ. Підписання політ. декрету в справі скасування заборони гітлерівських пробоєвих відділів відложили на пізніше. Проволоку цю спричинили застереження представників союзних країн. Уряд має розглядати справу, чи не вдасться осягнути компромісу в тій справі. Канцл. Папен конферував із Гітлером і кап. Ґерінґом; крім повищої справи розглядали теж справу нагляду держави над тими організаціями й орґанізаціями робітничих відділів праці. У звязку з тим торкалися теж справи створення нового уряду в Прусії. Наради були безуспішні.

КАСАЦІЙНА РОЗПРАВА ҐОРҐОНОВОЇ.

Найвищий Суд визначив речинець касаційної розправи Ґорґонової, засудженої львівським судом присяглих на кару смерти за вбивство Зарембівни, на 21. липня ц. р. Рівночасно президент Найвищого Суду визначив з уряду оборонця Ґорґонової адв. Меч. Етінґера, який вже почав студіювати акти розправи та касаційної скарги.

РЕВІЗІЯ В АКТОРІВ ЛЬВІВСЬКИХ ТЕАТРІВ

Урядово повідомляють: Слідчий виділ державної поліції після довшої обсервації в звязку з комуністичними струями, які є серед акторів м. Львова, 14. червня в год. 5. на приказ прокуратури окр. суду у Львові перевів ряд ревізій почасти з позитивним вислідом. Ведуть дальше слідство під надзором прокуратури.

ГРОШОВА БІРЖА.

Доляр Зл. Держав 8.88.00—8.88.50, канадійський доляр 7.85—7.90, чеські корони 0.26.33—0.26.50, фр. франки 0.35.00—0.35.20, шв. франки 1.72.80—1.73.20, фунти стерл. 33.00—33.20, рум. леї 0.05.00Г0.05.50, італ. ліри 45.47, нім. марка 2.11.15.

Золотий доляр 9.02.

—o—

НОВИНКИ

— **Конфіската „Діла".** Вчорашне (130) число „Діла" сконфіскувало городське староство за одну статтю. Це 21. з черги конфіската нашого часопису в цьому році.

— **Енерґійний комітет.** У Львові вже позасновувано по всіх дільницях „Комітети Допомоги Просвіті". Вони розпочали вже обхід від дому до дому, збираючи замовлення під кличем „Одна книжка!". Дуже помисловим виявив себе Комітет на Богданівці. В льокалі читальні через цілу довжину салі розвішено широку паперову ленту з написом: „Одна книжка — одна поміч собі і Просвіті". Клич робить своє враження і пропаґує. Як бачимо, місцева ініціятива це не маловажна річ у громадянській роботі.

— **Нищення летючок „Просвіти".** У Львові і по всіх містах нашого краю поширено пропаґандистичну летючку „Просвіти" під кличем „Одна книжка — одна поміч собі і Просвіті". Комітети Допомоги „Просвіті" у Львові порозклеювали цю летючку по мурах, парканах і т. д. Отже деякі ревні сторожі безпеченства почали ці летючки здирати. Так робили на передмістю Львова Богданівці постерункові чч. 1657 і 1218. Думаємо, що городське староство чейже не дало такого доручення, щоби конфіскувати друки, які вже перейшли законом приписану цензуру.

— **Прихильникам сокільства під увагу.** Свято „Сокола-Батька" з нагоди 30-літнього ювилею сокільського гимну, улаштоване 5. червня ц. р., з якого Старшина „Сокола-Батька" надіялася придбати дохід на заплачення рати за докуплення „Українського Городу", принесло около 1000 зол. недобору з причини зливного дощу. На покриття недобору прийшли з першою поміччю: д-р Дмитро Левицький, Станислав Людкевич, та дир. Микола Заячківський, складаючи по 10 зол. Дякуючи за зрозуміння тяжкого поло

ВІДГУКИ ДНЯ.

Зі срібного простирала.

Люблю кіно. Не тільки тому, що маю вільну карту. Воно дає забуття, деколи вдоволення, а буває — і настрій.

Забуття дають навіть реклями. Сидиш собі у вигіднім кріслі, довкола тихо і темно, а на екрані: такий то а такий продукт найліпший на світі, така то а така фірма найсолідніша в цілім краю. А побіч напису усміхнений пан, задуманий пес, чи танцююча корова.

При висвітлюванні самої програми ще більше забуття. Часом аж так, що не памятаєш ні про кризу (все одно через „і" чи через „и"!), ні про обнижку платень, ні про підвишку цін.

Крім забуття буває часом і вдоволення.

В мене особисто тільки тоді, коли бодай на екрані триюмфує правда над брехнею, культура над варварством, чеснота над лайдацтвом, а чемність сутеринової горлиці над похотями сальонового фавна. Тоді переконую себе, що на світі не є так зле, як є, і що правдою можна перейти як не цілий світ, то бодай цілий кінотеатр.

Настрій виношу з кіна тоді, коли на екрані показують якогось бідного, затурканого урядничину, письменничину чи іншу личину, яка одного дня стає богатим чоловіком, їздить прекрасним автом, мешкає в прекрасній віллі і тим подібне, а все прекрасне.

Ех!.. Як би то так мені...

З цього настрій на цілий вечір, а часом ще й другої днини.

Зате бувають хвилі, коли мене, як то кажуть „дідьки беруть". Ні забуття, ні вдоволення, ні настрою.

Це буває (вибачте пп. режисери краєвої продукції!), коли показується „Тижневик ПАТ-ічний". Можна не тільки сусідів, але й себе покусати.

Вже сам напис викликує жалібне зітхання, або неголуючий воркіт присутніх.

— Ой, Боже, Боже...

— На маєш!...

— Йой, ратуйте, бо не витримаю.

Ніхто, тільки той „тижневик" сам собі винен. Докучав людям так довго, доки їх не настроїв проти себе. Адже треба якоїсь вирафінованої злоби, щоби людям показувати десять разів одно і те саме, а коли вже не те саме, то таке саме нецікаве.

„Посвячення захоронки в Скачибруадах"... Це загальний титул.

А поодинокі сцени:

„Представники місцевих установ сходяться", „Представники зійшлися", „Вихід процесії з костела", „Прихід процесії на місце", „Бурмістр говорить промову", „Бурмістр скінчив і цілує руку віцебурмістрової", „Бур... бур..." брр! — не можу.

Досить переписати десяту частину написів, щоби заморозило чоловіка.

А потім: дім спереду, дім ззаду, дім в боку і накінець дім з другого боку.

Коби то один такий образок, але де там! „Тижневик" не дурно тиждень працює. Сім, вісім а то й десять посвячень, обходів, ювилеїв угольних камінів (що докучають неменше як жовчеве каміння) і тим подібних ультрасуперфільмів.

Колиж у ряди-годи трапиться щось можливого, то воно виглядає не на „тижневик" а на „роковик".

Наприклад: Липень. На дворі спека, ще більша, як у кіні а на екрані: „Змагання в гокею на леді", „Нова скочня в Закопанім", „Лещатарські перегони у Віслі". А зате: На дворі мороз, сніги, заверюха, а на екрані: „Дожинки в Пана Президента" — нота бене зперед трьох літ, „Ловля риб на Віслі" і т. п. літні історії.

Артисти обтирають розігріті чола, а глядачі замерзлі ноги.

Режисери краєвої продукції! Робіть „тижневик" бодай такий цікавий, як анонси!

Майте спожаління!

Галактіон Чіпка.

ження „Сокола-Батька" повищим побратимам. — Старшина „Сокола-Батька" звертається до всіх прихильників сокільства, які вибиралися на свято, щоби зволили зложити добровільні датки на покриття недобору хочби у висоті вступів на це свято в канцелярії „С-Б" між год. 11—14. Конто ПКО 153462. — **Старшина „С-Б".**

— **Гарний почин абітурієнтів І. держ. гімназії в Тернополі.** Абітурієнти І. державної гімназії в Тернополі Бачинський Андрій, Дяків Богдан і Сов Володимир, що в травні ц. р. зложили іспит зрілости, переслали з тої нагоди 30 зол. на потреби „Рідної Школи". При цьому просять вони всіх товаришів з бувшої української державної гімназії в Тернополі, що в цьогорічному речинці зложили іспит зрілости в котрійнебудь гімназії, як в Тернополі так і поза Тернополем, щоби з тої нагоди жертвували на цілі „Рідної Школи" датки у довільній висоті. Цей гарний почин тернопільських абітурієнтів заслугує на увагу як доказ, що теперішня наша молодь памятає на найважнішу під цю пору установу „Рідна Школа", нею дорожить та покидаючи шкільні мури, жертвує по своїм силам на її цілі. На таку молодь може українське громадянство покладати великі надії і певне не заведеться. Ждемо наслідувачів цього гарного прикладу!

— **Відкинені протести.** Як ми вже повідомляли Найвищий Суд у Варшаві відкинув протест проти соймових виборів в окр. 49 (Самбір) і вислід виборів признав важним. На розправі листу ч. 11 заступав адв. пос. д-р Біляк, листу ч. 7 д-р Адлер, ББ д-р Зайдлер.

— **Хто підписав „інтервенційну відозву"?** Адвокат д-р Еміль Ратнер надіслав редакції „Діла" письмо з заявою, що зміст відомої „інтервенційної" відозви йому зовсім не відомий, що цієї відозви він ніколи не підписав і нікого до підписування в його імени не уповажнив та що не брав ніякої участи в зборах осіб, яких назвища фігурують під цією відозвою.

— **Хто знав би що про Василя Яцика,** сина Микити, **зі села Виноград,** повіт Коломия, який вступив до Української Армії з кінцем 1918 року та від цієї пори не давав ніякої вістки своїй рідні, зволить ласкаво повідомити його маму на адресу: **Zofja Nielsen, Danmark, Vorvingborg (Sj.). Allegave 53,** або Адміністрацію „Діла".

— **Автомобілева катастрофа.** У Станиславові на вул. Собіського інж. Голембйовський наїхав на фякра та розбив його зовсім. Опісля авто впало на придорожне дерево та вирвало його з корінням. Власник фякра Ліхтенберг і пасажир адвокат д-р Мих. Бих, ранені. Ліхтенберга відвезли непритомного до шпиталю.

— **Пожежа в Яремчі.** 13. червня згоріла в Яремчі до тла вілля-пансіонат Льоренца. Власник пансіонату був тоді в Ходорові. Поліція веде слідство.

— **Задушив дитину в мішку.** У Фриштаку, пов. Коросно, Хаім Порцелян вдушив у мішку дитину своєї любовниці Хани Еленаг, щоби не платити аліментів. Мішок виволік пес із корчів. Поліція арештувала Порцеляна. Він признався до злочину.

— **Звірі не люди.** В селі Яксманичах пов. Перемишль викрили небувалий випадок: господар Іван Макар і його жінка Катарина вязнили цілий місяць 34-літну доньку Анну з першого подружа Катарини в окремій кімнаті і раз на день давали їсти варені бураки та бульбу. Хата Макарів стоїть осторонь і тому ніхто про це не знав. Аж перед кількома днями прохожі почули крики, що добувалися з хати, і дали знати поліції, яка випустила увязнену Анну а обоє Макарів арештувала. Анна оповіла, що мати і вітчим уважали її за божевільну, били і не давали їсти, а вкінці увязнили, щоби заморити її голодом. Макарів відставили до судової вязниці в Перемишлі.

— **Пожежі.** В Козачині біля Пониковиці пов. Броди згоріла хата сел. Брочковського. Шкоди є на 2.000 зол. У Ражневі згоріла хата й госп. будинки Андр. Литвина. Шкоди 3.000 зол.

— **Вбили колами.** У селі Парипси громади Радивилів, пов. Дубно, Лікерія Мазуркевич та її дочка Анастазія вбили колами селянина Івана Почаївця. Обі жінки арештували. Причиною був спір за межу.

— **136 тайних горалень.** У травні викрили в брідському повіті 136 тайних горалень і ствердили, що люди в 25 випадках мали неправно самогонку.

— **Гулятика за крадені гроші і кримінал.** Варшавський окружний суд розглядав справу Ілярія Домбровського, начальника канцелярії правного відділу варшавського магістрату, який, не контрольований цілими роками, спроневірив 120.000 зол. Зловживання викрила припадково помічниця контрольора, яка завважала недостачу асигнати на 10.000 зол. Домбровський три дні опісля не показувався до служби. Це викликало підозріння, наслідком чого переведено контролю, що зикрила всі зловживання. Тимчасом Домбровський пропав без сліду. Аж кільканацять днів пізніше показалося, що людина, що хотіла в Катовицях відобрати собі життя й назвала себе Сікорським, була Домбровським з Варшави. На розправі обвинувачений признався до вини, зазначуючи, що здефраудовані гроші пустив на гулятику і жінки. Зі своєю жінкою не жив. Домбровського засудили на 5 літ вязниці.

— **Гірка доля бувш. короля.** Придержали і арештували в Абдіс Абеба бувшого короля Абісинії Джесу. Він кілька тижнів тому втік із тюрми, де сидів уже 17 літ.

— **Прочув свою смерть.** З Марсилії повідомляють, що в одній із сусідних місцевостей зайшов цікавий випадок прочуття смерти у почтового урядовця Галіона. Він зібрав найближчих свояків і заявив, що приготовив завіщання і хоче з ними попрощатися, бо має прочуття, що в ночі умре. Прочуття Галіона сповнилося, бо тієї ночі він умер на удар серця, що ствердили лікарі на другий день рано.

— **За мужчину.** В місцевості Ченгелі на Мадярщині відбувся двобій на патики між двома дівчатами. У двобою одна з них погибла, а друга вийшла тяжко побита. Причиною двобою була заздрість за мужчину.

— **Дрібні вісти.** В німецькій місцевости Гаген перевернувся автобус, що віз групу артистів співаків і впав у воду. 27 осіб тяжко потовклося.— Суд у Марсилії засудив на 6 місяців вязниці еспанця Манзанареса, що вдарив б. еспанського короля Альфонса в лице.

— **Індіяни напали на фільварок.** В Репреса де Льос Пальмарес (Аргентина) ок. 50 індіян напало на фільварок Соляно Люни під його неприсутність. Жінку Люни вбили, майно заграбили, будинки спалили. Грабіжники втекли в праліс і забрали зі собою 4 нелітніх дітей, 3 дочки й 1 сина. Поліція шукає грабіжників. Думають, що вони вбили й дітей.

— **Український Епархіяльний Комітет** допомоги безробітним і вбогим просить всі Повітові Комітети надіслати негайно звіти (якщо досі цього не зробили): 1) про стан надвишок у натурі і готівці по день виготовлення звіту; 2) про евентуально вже вислані підмоги, подаючи дату висилки, адресу, предмет і скількість; 3) Комітети, що одержали підмоги, про спосіб розділу жертв у натурі і грошах між голодуюче населення.

— **Іспит зрілости** в прив. семинарії СС. Василіянок в Яворові відбувся на днях 6., 7. і 8. червня під проводом п. Марії Галащанської, настоятельки місцевої державної семинарії. Іспит зложили кандидатки: Алексанлев Юлія, Антонів Олена, С. Бойко Альойзія, Білик Марія, Васербренер Марія, Гнатишак Катерина, С. Дебела Севастіяна, Дубер Катерина, Дзюба Текля, Жуковська Юлія, Клярфельд Файга, Лопадчак Катерина, Мартинович Марія, Мельник Ольга, Мікула Пелагія, Сахман Стефанія, Пантель Ірина, Обух Ярослава, Сембратович Віра, Станько Петронеля, Столяр Ольга, Янковська Дарія.

— **В приватній учительській семинарії СС. Василіянок в Яворові** відчиняється V. кляса вселюдної школи (як І. гімназійна кляса) а на II., III. і IV. курс семинарії вступні іспити відбудуться в днях 23. і 24. червня ц. р.

— **З Українського Лікарського Товариства.** В пятницю, 17. ц. м. в год. 19. відбудеться в домівці Товариства при вул. Косцюшка ч. 5, I. п. відчит д-ра Т. Бурачинського на тему: Новітнє лікування ран.

— **Студії у Високих Школах у Грацу.** Виділ укр. студ. т-ва „Січ" у Грацу подає до відома абсольвентам середніх шкіл, що вписи на зимовий семестер 1932-33 у всіх Високих Школах у Грацу починаються з кінцем вересня і тревають до 20. або до кінця жовтня ц. р. Крім університету з всіми його повними виділами (медицина, фармація і т. д.) істнує Висока Технічна Школа (всі відділи і підвідділи) та Торговельна Школа. Приймається без застережень. Оплата на медичному факультеті 20 до 25 ам. дол. семестрально. Середнє місячне удержання 20 ам. дол. Подання в справі принаття і про ближчі інформації належить звертатися на адресу: **Ukrainischer Studentenverein „Sitsch", Graz, Universität.** На видатки, звязані з переведенням вписів, проситься прислати 1 ам. дол. або 10 зол. (переклад свідоцтва зрілости, його легалізація і т. д.). — За виділ: **Василь Дичій студ. мед. голова.**

— **Вистава Артура Шика** відкрита 12. ц. м. в салі львівської біржі. Вистава звертає увагу обробленням таких тем, як каліський статут, історія Вашингтона, історія Болівара, трактат Союзу Народів.

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Дня 6. червня ц. р. помер у Книгиничах, рогатинського повіту **Михайло Гладій** у 82-му році життя, господар, агент Т-ва „Дністер", основник і довголітній голова „Сокола" і читальні „Просвіти", член Управи Каси Райфайзена. Покійний від наймолодших літ брав дуже живу діяльну участь у культурно-господарському жи

і в політичному житті. Ще перед війною у часі памятних рільних страйків та в часі боротьби за виборчу ординацію до парляменту перейшов Покійний як агітатор цілий рогатинський повіт. Тому-то не дивно, що на його похоронах дня 8. червня ц. р. зійшлися маси народу, щоби попрощати на віки свого довголітнього селянина-провідника. В. Й. П.

Інж. Адам Зілинський, б. поручник кавалерії У. Г. А., помер по довгій недузі 5. ц. м. в Баварі коло Чорткова, проживши 34 р. Хоч Покійний був римо-католиком, однак вихований в українському дусі, вступив в 1918 р. до української армії, в якій перебув усі воєнні переходи в Галичині і на Великій Україні аж до табору інтернованих на Чехословаччині. На Чехословаччині скінчив лісову академію, добився врешті кусника хліба в державних лісах на Виленщині, але тяжка грудна недуга не дозволила йому користати з того звання. Зійшов зі світа в силі віку, покинувши бідну маму, яка мала тільки його одного. Рідна земля хай буде Йому пером!

Василь Дармохвал, господар села Лисятич, стрийського повіту, помер по короткій недузі дня 8. червня ц. р. в 54-ому році життя. З Покійним зійшов у могилу рідко свідомий і діяльний селянин-громадянин, якого праця була відома не лише в його рідному селі, але і в цілому стрийському повіті. Ідейний, готовий до саможертви, вже в наймолодших літах стає до народньої праці, основником Т-ва „Сокіл", довголітнім членом Виділу „Просвіти" і Кружка „Сільського Господаря". При Його невсипущій співпраці вибудували в Лисятичах величавий Народний Дім та перевели осушення громадських пасовиськ. По війні є одним з ініціяторів основання кооперативи, а опісля Районової Молочарні. Без Його співпраці не пройшло ані одно громадське діло. На похоронах дня 10. червня ц. р. явилися масово місцеві і дооколичні селяни та делегати зі Стрия під проводом д-ра А. Гарасимова і дир. „Маслосоюзу" п. Лиса. При виносі тіла з хати прощав Покійного о. Андрій Пеленський, під Народнім Домом промовляв селянин Курилишин, а над могилою д-р А. Гарасимів. В. Й. П.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 14 VI. 1932 р. за масло експортове та десерове пріма 2·00 зол., за літру молока 20—21 сот., літру сметани 1·00 зол., копу яєць 3·70 зол.

Відозви й комунікати.

Відозва філії Т-ва Охорони Воєн. Могил у Бережанах. До всіх Урядів Парохіяльних на терені бережанського повіту.

В часі відомих подій осінню 1930 року була розрита могила Українських Січових Стрільців на Лисоні, кости наших героїв і пропамятний хрест були перенесені на воєн. цвинтар у Потуторах. До часу можности привернення стріл. могили на Лисоні до первісного стану, замість традиційного процесіонального походу на Лисоню, Філія Товариства Охорони Воєнних Могил у Бережанах звертається з проханням до всіх Отців Душпастирів на терені бережанського повіту, влаштувати в понеділок у Зелені Свята в год. 12-ій в полудне в усіх церквах на терені бережан. повіту святочну панахиду за полеглих наших героїв. Просимо на той день прикрасити тетрапод вінком з лентою і з відповідною написю на ленті. В часі відправи панахиди, просимо уладити церковну збірку і дохід з неї призначити на будову памятника на Лисоні. Зібрані гроші просимо доставити до рук касієра Т-ва п. Рижевського Осипа, Народний Дім, Бережани.

ЗА ВИДІЛ ТОВАРИСТВА ОХОРОНИ ВОЄН. МОГИЛ
о. Е. Бачинський вр. голова, **Осип Пеленський** вр. секр.

Бережани, в червні 1932.

—o—

Дописи.

СОКАЛЬ. **(Організаційний рух. — Наради УНДО).** В пятницю, дня 3. червня ц. р. відбулася в 12-ій год. передполуднем в салі Народнього Дому повітова нарада УНДО. В нараді взяв участь політичний актив повіту, а саме 68 відпоручників із 28-ми громад. Крім цього взяло участь у нараді кільканацять осіб зпоміж сокальської інтелігенції та міщанства. Нараду відкрив голова Повітового Народнього Комітету д-р Лев Хоминський. До Президії нарад вибрано д-ра Хоминського як провідника, о. Олексина з Тартакова і селянина Созонта Ґрондзаля з Конотоп, як його заступників, секретарював студ. прав Володимир Стефанишин. Політичний та організаційний реферат виголосив головний секретар В. Целевич зі Львова. У свому рефераті представив він політичне положення українського народу, виказав потребу сильної політичної організації та шкідливість безпартійности і зясував вичерпуючо методи політичної організації. У дискусії забирали слово пос. Володимир Кохан, господар Бойко з Поздимира, господар Володимир Кіт з Вижлова, Марко Мельник, Петро Мигаль, Дмитро Нестор, о. Білевич, Іван Сироїд, Кость Мигаль і інші. Ріжні виснення давали Володимир Целевич і пос. Кохан. З важніших справ обговорено справу молоді взагалі, а сільської зокрема, справу малої участи сільської інтелігенції в громадянській праці, потребу партійної літератури і інші. Наради закрив короткою промовою голова д-р Хомінський. Вечором тогож самого дня відбулися в Сокалі наради місцевої і позамісцевої інтелігенції, на яких порушено багато актуальних справ, а між іншим справу фондів, пропаганди і притягнення інтелігенції до громадянської праці.

—o—

СПОРТ.

СЕРЕД ЛЬВІВСЬКОЇ А-КЛЯСИ.

Останні змагання за мистецтво А-кляси не принесли назагал нічого нового, тому ситуація в обох групах лишається дальше неясною. Найправдоподібнішими мистцями груп будуть Другий Сокіл і Лехія, хоча Україна і Ревера, як і Світезь чи Польонія не сказали ще свого останнього слова. Зате марево спадку до Б-кляси починає щораз то поважніше переслідувати Білого Орла.

Табелі мистецтв представляються тепер ось-так:

I. ґрупа.

	гор	вигр.	реж.	прогр.	пункти	в. воріт
1) Другий Сокіл	8	6	0	2	12:4	19:12
2) Україна	7	4	2	1	10:4	17:8
3) Ревера	6	3	2	1	8:4	7:4
4) Поґонь	7	2	1	4	5:9	10:14
5) Білий Орел	7	1	2	4	4:10	8:15
6) Олд-Бої	3	1	1	1	3:3	6:5
7) Чорні І. Б.	6	0	2	4	2:10	4:13

II. Ґрупа.

	гор	вигр.	реж.	прогр.	пункти	в. воріт
1) Світезь	7	4	2	1	10:4	21:15
2) Польонія	7	4	1	2	9:5	14:14
3) Лехія	6	3	2	1	8:4	12:4
4) Ресовія	6	2	1	3	5:7	9:13
5) Гасмонея	7	2	1	4	5:9	12:16
6) Поґонь І. Б.	7	0	3	4	3:11	7:13

Найближчі мистецькі змагання України відбудуться аж 26. ц. м. в Станиславові, коли-то рішиться мабуть доля другого або й першого місця в табелі. Сподіємося що в останніх 5-ох змаганнях (з Реверою, Другим Соколом, Чорними І. Б. і двічі з Олд-Боями) продовжить наша дружина гарний ланцюг дотеперішних своїх успіхів (5 з черги перемог зі знаменитим відношенням воріт 13:1!) і добуде потрібне число пунктів, щоби найтися відтак у фіналі змагань за остаточне мистецтво львівської округи.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Театр.
Середа, 15. VI. год. 7.30 веч. „Бурашовові клопоти".
Четвер, 16. VI. год. 7.30 веч. „Срібний сон Сальомеї" (закупл.).

Театр Ріжнородностей.
Середа, 15. червня, год. 8. веч. „Остання ніч Фреда Крака" комедія Й. Брандта (премієра).

Цирк Станевських (площа Бема):
Середа, 15. червня прощальна вистава: в 4-ій год. попол. і в 8.30 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Революціонерка".
КАСІНО: „Страшна ніч" (з Бродзішом).
КОПЕРНИК: „Д-р Джекиль і мр Гайд" та Вбивство през. Думера.
ЛЕВ: „Хай живе свобода!", „Король бульварів".
МАРУСЕНЬКА: „Д-р Джекиль і мр Гайд" та Вбивство през. Думера.
МІРАЖ: „Христя лісниківна" (Лія Мара та Гарі Лідтке).
ОАЗА: „Ранго", „Золота долина".
ПАН: „Кінець світа", „Чар лісів".
ПАЛЯС: „Пекло Парижа".
ПАСАЖ: „Проваля пропавших людей" та додатки.
ПРОМІНЬ: „Мертвий вузол", „Кохання в пустині".
СОНЦЕ: Гарі Піль і Чаплін.
СТИЛЕВЕ: „Наша є ніч".
УТІХА: „Один проти всіх", „Романс пані Опольської".
ХИМЕРА: „Монте Карльо".

Програма радіо.

Четвер, 16. червня 1932.

Ляйпціґ (259,3) 20.15 „Дер Шляве Амор" оп. Байльшмідта, Братислава (278,8) 18.00 „Словаки в Польщі", 19.00 Авд., 19.20 Мандоліністи, Мілано (331,4) 11.15, 19.05, 19.31 Муз. всячина, 20.30 „Іль Ґрільо дель Фоколяре" оп. Зандонаі, **Льондон** (356,3) 13.00, 18.35 Концерт, 17.15 Для дітей, 20.15 „Ґуінг Савт" авд., **Гельсінґфорс** (368,1) 19.05 Спів, Герта Іконен, **Білгород** (430,4) 20.00 „Русалка" оп. Двожака, **Стокгольм** (435,4) 22.00 Спів, Ерик Кельвіст, **Відень** (517) 15.30 „Літо в пісні" Авст. (сопр.), Санта (бас), 20.50 „Нема вже дітей" скеч Аверченка, 21.00 Трансм. з Концерттавзу, **Рига** (525,4) 20.20 Вагнерові арії, Дагмара Розенберг, **Мінхен** (532,9) 20.50 „Вічна Австрія" обр. Чібульки, **Будапешт** (550,5) 18.45 Солістки, **Любляна** (574,7) 18.00 Квінтет, 20.30 Оп. дуети, 22.00 Сп. квартет, **Харків** (937,5) 15.00 18.00, 20.00, 24.00 Концерт, **Москва** (1481) 17.30 Опера (досв. 720 м.), **Кеніґсвустергавзен** (1634,9) 14.00, 20.00, 22.20 Трансм., 18.00 Нова музика, 19.35 „Чи рос. 5-літка вдасться?"

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 16. червня 1932.

12.20, 12.45, 15.10 Грамофон, 12.40 Метеор. комунікат, 15.00 Госп. комунікат, 15.40 Грамофон, Сільва рерум, 17.00 Концерт сліпих, 18.00 „Ст. Виспянський" відч., 18.20 Сальонова музика, 19.00 „Радіо дітям", 19.50 „Славні рум. жінки", 20.05 Солісти, 22.00, 22.50 Танк. музика, 22.40 Спорт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Приватна коедукаційна ґімназія ім. Ів. Франка в Дрогобичі (тип клясичний давний і гуманістичний). Вступні іспити до кляси І. відбудуться дня 27. VI. до II., III., V., VI. і VII. 28. VI., а до кл. IV. 23., 24. і 25. VI. Зголошення з відповідними залучниками надсилати до Управи до дня 20. червня. Вписи триватимуть від 28. червня до 2. липня. Замісцеві ученики й учениці знайдуть дешеве приміщення в бурсі згл᾽ядно в інституті. 2045 1—3
Управа.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.